

Министарство саобраћаја и веза
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Агенција за безбедност саобраћаја
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Ауто-мото Савез
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Медијски партнер:

ПЛАН ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ „ИЛИ МОБИЛНИ ИЛИ ВОЛАН“

ЦИЉНА ГРУПА: СВИ УЧЕСНИЦИ У САОБРАЋАЈУ

Бања Лука, август 2026. године

САДРЖАЈ

УВОД	3
1. ИНФОРМАЦИЈЕ О УКЉУЧЕНИМ СУБЈЕКТИМА.....	5
2. ПОЗАДИНА ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	5
2.1. Постојеће стање и досадашње активности	5
2.2. Законска регулатива	6
3. ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ	

УВОД

Истраживања у области безбједности саобраћаја указују да је ометање возача један од значајних фактора ризика за настанак саобраћајних незгода. Развој мобилних и дигиталних технологија додатно је нагласио овај проблем, будући да се мобилни телефони и паметни уређаји данас, поред телефонирања и размјене порука, користе за претраживање интернета, коришћење друштвених мрежа, навигацију, преглед обавјештења и друге активности. Поред тога, савремена возила све чешће посједују сложене инфозабавне системе, што отвара додатне могућности за одвраћање пажње возача од основног задатка, безбједног управљања возилом.

Употреба мобилног телефона током вожње представља један од најзначајнијих облика ометања возача. Према подацима Свјетске здравствене организације (WHO), возачи који користе мобилни телефон током вожње имају приближно четири пута већи ризик од учешћа у саобраћајној незгоди у односу на возаче који га не користе. Коришћење телефона током вожње успорава вријеме реакције, отежава одржавање возила у саобраћајној траци и одржавање безбједног одстојања, док слање и читање текстуалних порука додатно повећава ризик јер захтијева визуелно и мануелно одвраћање пажње од саобраћајне ситуације. Значајно је нагласити да ни употреба уређаја без употребе руку („hands-free“) не елиминише у потпуности ризик, јер сам разговор може представљати извор когнитивног ометања возача.

Ометање возача може се посматрати кроз више различитих облика. Европска комисија разликује визуелно, мануелно и когнитивно ометање. Визуелно ометање настаје када возач скреће поглед са пута и саобраћајног окружења, мануелно када уклања једну или обје руке са управљача ради обављања друге активности, док когнитивно ометање настаје када је пажња возача усмјерена на активности које нису повезане са управљањем возилом. Употреба мобилног телефона може истовремено обухватити сва три облика ометања, посебно приликом писања порука, претраживања садржаја или коришћења друштвених мрежа.

Савремена истраживања показују да је проблем ометања возача веома распрострањен. Према подацима Европске опсерваторије за безбједност саобраћаја (ERSO), возачи путничких аутомобила укључени су у различите активности које им одвраћају пажњу током приближно половине укупног времена вожње. Међу најчешћим изворима ометања издвајају се употреба мобилних телефона и других уређаја, коришћење инфозабавних система у возилу, разговор са путницима и конзумирање хране. Посебно ризичним сматрају се активности које захтијевају скретање погледа са пута, као што су бирање броја, читање и писање порука или провјера обавјештења.

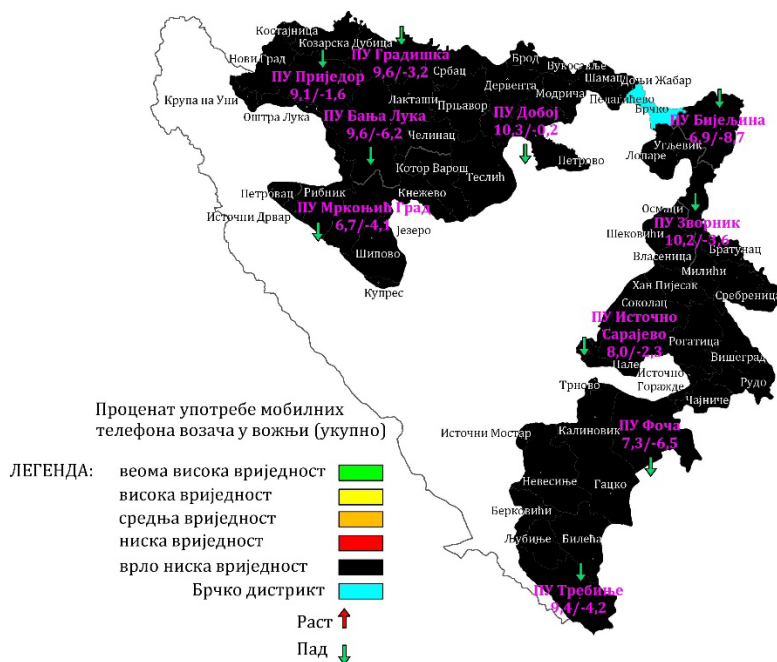
Према истом извору, готово сваки трећи европски возач признаје да је користио мобилни телефон у руци за разговор током вожње, док готово сваки четврти наводи да је током вожње провјеравао текстуалне поруке или садржаје на друштвеним мрежама. Употреба мобилног телефона у руци током вожње, према резултатима истраживања које наводи Европска комисија, може повећати ризик од настанка саобраћајне незгоде приближно 2,5 пута. Поред тога, млађи возачи показују већу склоност ка употреби мобилних телефона током вожње у односу на старије категорије возача, што ову појаву чини посебно значајном са аспекта превенције и едукације младих учесника у саобраћају.

Посљедице ометања возача могу бити различите, али у највећој мјери обухватају продужено вријеме реакције, смањену способност праћења саобраћајне ситуације, веће одступање од саобраћајне траке и пропуштање важних информација из непосредног окружења. Посебан ризик представљају активности које захтијевају визуелно одвајање пажње од пута, јер возач у тим тренуцима може пропустити да уочи пјешака, бициклисту, возило које се приближава или другу

потенцијално опасну ситуацију. Због тога се ометање возача данас препознаје као један од значајних фактора ризика у систему безбједности саобраћаја.

Имајући у виду распрострањеност паметних телефона и све већи број дигиталних функција доступних током вожње, проблем употребе мобилних уређаја потребно је посматрати шире од традиционалног кориштења мобилних телефона. Савремени возач може бити изложен бројним облицима дигиталног ометања, укључујући писање и читање порука, коришћење друштвених мрежа, преглед обавјештења, коришћење навигационих апликација и интеракцију са инфозабавним системима. Због тога превенција ометања возача захтијева комбинацију законодавних мјера, ефикасне контроле и санкционисања, едукативних и превентивних кампања, као и примјену савремених технологија у возилима које могу упозорити возача или интервенисати у критичним ситуацијама. Европска комисија посебно истиче значај строжег спровођења забрана употребе мобилних уређаја током вожње, едукације возача, кампања подизања свијести и развоја технологија које доприносе смањењу ометања.

На основу наведених сазнања може се закључити да употреба мобилног телефона током вожње представља један од најзначајнијих савремених облика ометања возача. У условима све веће дигитализације и широке доступности различитих мобилних и уграђених технологија, неопходно је континуирано јачати свијест возача о ризицима њихове употребе током вожње, посебно код младих возача, уз истовремено унапређивање контроле и примјену савремених превентивних мјера.

Дијаграм бр. 1. Употреба мобилних телефона у вожњи од стране возача путничких аутомобила и доставних возила до 3,5t

Резултати спроведених истраживања у Републици Српској током 2025. године (дијаграм бр. 1.), показују да је употреба мобилних телефона у вожњи најмања у полицијској управи Мркоњић Град (6,7%), док у полицијској управи Зворник има највећу вриједност (10,2%) и припада класи врло високе вриједности индикатора.

1. ИНФОРМАЦИЈЕ О УКЉУЧЕНИМ СУБЈЕКТИМА

У реализацију превентивне активности „ИЛИ МОБИЛНИ ИЛИ ВОЛАН“ укључени су сљедећи субјекти:

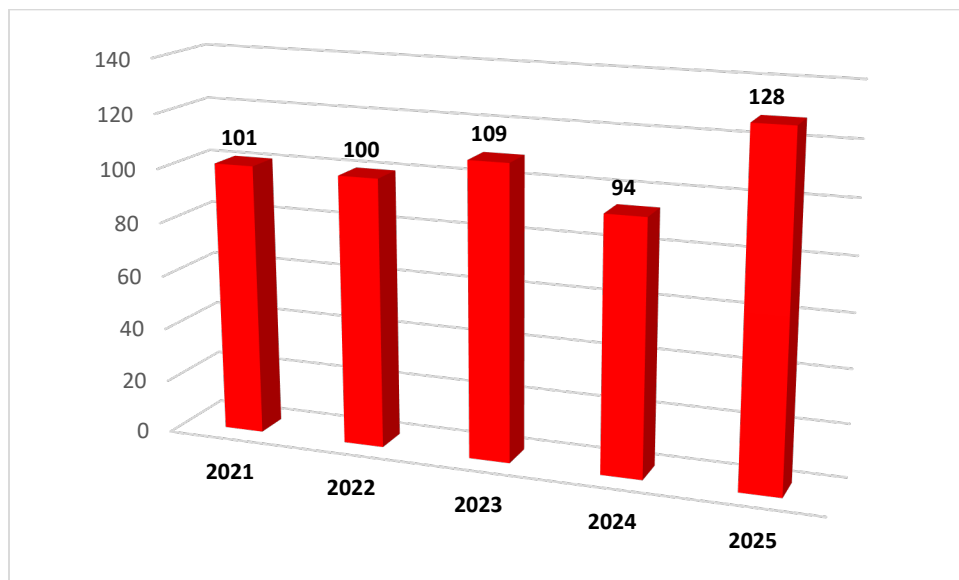
- Министарство саобраћаја и веза Републике Српске;
- Министарство унутрашњих послова Републике Српске;
- Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске;
- Ауто-мото савез Републике Српске;
- Јединице локалне самоуправе и
- Радио и телевизијске станице.

Носилац активности: Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске.

2. ПОЗАДИНА ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

2.1. Постојеће стање

На [дијаграму бр. 1](#) дат је приказ броја погинулих лица. У саобраћајним незгодама у Републици Српској у 2025. години смртно је страдало 128 лица. У односу на 2021. годину, број погинулих је повећан за чак 27 лица. Према подацима МУП-а Републике Српске, кад је у питању старосна доб погинулих, највише погинулих је у границама од 41 до 50 године. Већина незгода догодила се у дневним условима одвијања саобраћаја (између 12 и 14 часова). Према категорији пута највише незгода се догодило на улицама у насељу.

Дијаграм бр. 2. Приказ броја погинулих лица у протеклих пет година

У периоду од 2021. до 2025. године број погинулих лица у саобраћајним незгодама у Републици Српској показује промјенљив тренд, при чему је најмањи број забиљежен 2024. године (94), након чега је у 2025. години уследио значајан пораст на 128 погинулих лица. У односу на 2024. годину,

број погинулих у 2025. години повећан је за **36,2%**, што указује на значајно погоршање стања безбједности саобраћаја.

2.2. Законска регулатива

Законом о основама безбједности саобраћаја на путевима у Босни и Херцеговини ("Сл. гласник БиХ", бр. 6/2006, 75/2006 – испр., 44/2007, 84/2009, 48/2010, 48/2010 - др. закон, 18/2013, 8/2017, 89/2017, 9/2018, 46/2023, 88/2023 и 35/2026), чланом 33. који гласи:...

Члан 33. ЗооБС-а на путевима у Босни и Херцеговини

- (1) За вријеме кретања возила у саобраћају на јавном путу возач не смије да користи мобилни телефон, односно друге уређаје за комуникацију, уколико нема, односно не користи опрему која омогућава комуникацију без ангађовања руку за вријеме вожње. Возач не смије да користи аудио, односно видео- уређаје на начин да не чује звучне сигнале других учесника у саобраћају, нити да предузима друге радње које ометају његову пажњу про управљању возилом.*
- (2) Кретањем возила у смислу става (1) овог члана сматраће се и случај када је возило заустављено ради поступања по саобраћајном знаку, поступања по знаку и наредби овлашћеног лица, пропуштања возила која имају право првенства пролаза и у другим случајевима када је возач дужан или принуђен да заустави возило на коловозу према одредбама закона.*

... је предвиђена обавеза возача да за вријеме кретања возилом на јавном путу не смије користити мобилни телефон, осим у случајевима када је мобилни телефон прилагођен употреби у возилу.

У супротном, према члану 235а. став 1., истог Закона, возач ће се казнити новчаном казном од 200,00 до 400,00 КМ. Ако је притом изазвана саобраћајна незгода, возач ће се казнити новчаном казном од 400,00 КМ до 2000,00 КМ односно одредиће му се два казнена бода и забрана управљањем моторним возилом у трајању до једног до шест мјесеци.

3. ОКВИР ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕВЕНТИВНЕ АКТИВНОСТИ

Превентивна активност под називом „Или мобилни или волан“ биће реализована током августа 2026. године, са циљем подизања свијести свих учесника у саобраћају, а посебно возача, о опасностима и ризицима који настају услед коришћења мобилног телефона током управљања возилом. Кампања ће бити усмјерена на промоцију одговорног понашања у саобраћају и указивање на значај потпуне усмјерености возача на управљање возилом и праћење саобраћајне ситуације.

Званични почетак превентивне активности планиран је за **12.08.2026. године**, на локацији **код Нестро пумпе на западном транзиту у Бањој Луци**, са почетком у **10 часова**, када ће бити представљени циљеви и основне поруке кампање, као и активности које ће се реализовати током њеног трајања.

Кампања ће се највећим дијелом реализовати путем медија, уз коришћење телевизијских и радио емисија, интернет портала, друштвених мрежа и других доступних комуникационих канала. Путем медијских садржаја грађанима ће се указивати на опасности коришћења мобилног телефона током вожње, укључујући телефонирање, читање и писање порука, коришћење друштвених мрежа, преглед обавјештења и друге активности које одвраћају пажњу возача од саобраћајне ситуације.

У оквиру кампање биће промовисане кључне поруке усмјерене на промјену понашања возача и јачање свијести о посљедицама непажње током вожње, са посебним нагласком на поруку да је током управљања возилом потребно изабрати између **мобилног телефона и волана**, односно да телефон не смије бити извор ометања пажње возача.

Поред медијских активности, у зависности од могућности и расположивих ресурса, кампања може бити пропраћена и другим облицима превентивног дјеловања, као што су дистрибуција информативних материјала, објављивање визуелних и видео садржаја на интернету и друштвеним мрежама, те укључивање релевантних институција и организација које се баве безбједношћу саобраћаја.

Посебна пажња биће посвећена младим возачима и другим категоријама учесника у саобраћају код којих је употреба мобилних телефона током вожње израженија, са циљем развијања одговорних ставова и навика које доприносе смањењу ризика од настанка саобраћајних незгода.

Реализација превентивне активности „Или мобилни или волан“ представљаће дио континуираних напора усмјерених на унапређивање безбједности саобраћаја и смањење броја саобраћајних незгода изазваних ометањем пажње возача. Кроз координисано дјеловање надлежних институција и медија, очекује се повећање нивоа информисаности и свијести учесника у саобраћају о ризицима употребе мобилног телефона током вожње и подстицање одговорнијег понашања за воланом.

Превентивну активност реализоваће Министарство саобраћаја и веза Републике Српске, Министарство унутрашњих послова Републике Српске, Агенција за безбједност саобраћаја Републике Српске и Ауто-мото савез Републике Српске, у сарадњи са јединицама локалне самоуправе и средствима јавног информисања.

